

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการจำเป็นสำหรับการวางแผนสร้างหลักสูตรโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดดอกไม้ ศึกษาทักษะการจัดดอกไม้เพิ่มเติมจากร้านจัดดอกไม้ ศึกษาความต้องการและขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีสิ่งกำหนดแนวทางนั้นคือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษาเป็นตัวกำหนดของแนวทางทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาและในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร และผู้วิจัยได้ใช้การพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและในการศึกษาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การฝึกอบรม

มีความสำคัญเพราะเป็นวิธีพัฒนาบุคลากรโดยการให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติ ทำให้เกิดความรักและความผูกพัน และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า จุดมุ่งหมายและหลักการตามมาตรา 8 เขียนไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเยาวชน สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างกระบวนการจัดการศึกษา ให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ ใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่นๆ มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 กำหนดให้การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า มีความสอดคล้องกับพระราชพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ผู้วิจัยต้องการเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืนและมีความสุขตลอดไป

ผลการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง พัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของ เครื่องใช้วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียน

ในการจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ว่าเข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยี อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉายเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือแบบจำลองความคิดและการรายงานผล หลักการและวิธีแก้ปัญหา มีทักษะการค้นหาข้อมูลและการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม การสร้างชิ้นงานหรือโครงงานจากจินตนาการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่อและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการหางานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ

ผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดดอกไม้ ศึกษาทักษะการจัดดอกไม้เพิ่มเติมจากร้านจัดดอกไม้ พบว่า การจัดดอกไม้ คือ การนำทุกส่วนของต้นไม้ ตั้งแต่ดอกใบ ก้าน ลำต้น หน่อ มาจัดแต่งให้สวยงาม แต่ส่วนใหญ่เราใช้ใบและดอกเท่านั้น การจัดดอกไม้ให้สวยงามยิ่งขึ้นบางครั้งจะต้องนำสิ่งอื่นมารวมจัดด้วย เช่น กระดาษ ริบบิ้น ผ้า ตัวสัตว์ มาแต่งประดับคั่น จันทรีศิริ (2540, หน้า 50 – 55) กล่าวว่า หลักการออกแบบการจัดดอกไม้ คือ หลักการออกแบบโดยทั่วไปแล้วการออกแบบการจัดดอกไม้จะต้องพิจารณาถึงขนาดและรูปทรงของภาชนะ ชนิดของดอกไม้ สถานที่ที่จะจัดตกแต่งดอกไม้ ผู้จัดจะต้องคำนึงถึงรูปทรงและสีสันทของดอกไม้ให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อม หรือแม้ว่าเป็นการจัดตามความชอบส่วนตัวของคนที่เรามอบให้ ผู้จัดก็ควรคำนึงถึงชนิดและสีของดอกไม้ที่เข้ากันได้เหมาะสมสวยงาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นในเรื่องการจัดดอกไม้ในงานพิธี ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้ ประวัติความเป็นมาของการจัดดอกไม้ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับดอกไม้ การจัดเตรียมการจัดดอกไม้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และหลักการจัดดอกไม้

ผลการศึกษาความต้องการและขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการและขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ครูฝ่ายบริหารงานบุคคล คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน รวม 15 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูล

จาก 1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี หรือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การเรียนการสอน และข้อเสนอแนะอื่นๆซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ (%) ดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	33.33
หญิง	10	66.67
รวม	15	100.00
2. อายุ		
30-40	5	33.33
41-50	9	60.00
51-60	1	6.67
60 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	15	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	33.33
ปริญญาตรี	7	46.67
ปริญญาโท	3	20.00
ปริญญาเอก	-	-
รวม	15	100.00
4. ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	6.67
ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี	1	6.67
ครูฝ่ายบริหารงานบุคคล	1	6.67
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2	13.33
ผู้ปกครองนักเรียน	10	66.67
รวม	15	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การอบรมหรือสัมมนาหรือเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี ต่างๆ หรือใช้ในการจัดการเรียนการสอน		
เคย	10	66.67
ไม่เคย	5	33.33
รวม	15	100.00

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 60.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.67 เป็นผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 66.67 และเคยอบรมหรือสัมมนามาก่อน ร้อยละ 66.67 ด้านความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

1.1.1 ด้านความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี ต่อการจัดการศึกษาดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการโรงเรียนที่กล่าวว่า เพราะในเขตชุมชนบ้านสวนหลวง ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง หรือทำงานโรงงาน มากกว่าจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และเจตคติต่อการทำงาน สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองนักเรียน ที่กล่าวว่า การประกอบอาชีพรับจัดดอกไม้ในพิธี ถือว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่นักเรียนจะนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

1.1.2 ด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้ในงานพิธี มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นควรนำการจัดดอกไม้มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหารงานบุคคล ที่กล่าวว่า ควรนำการจัดดอกไม้มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมอย่างยิ่ง เพราะเป็นทางเลือกที่นักเรียนจะนำไปประกอบอาชีพเสริมหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวและเป็นอาชีพที่สุจริต และสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่กล่าวว่า

นักเรียนจะได้นำความรู้ ทักษะความชำนาญที่ได้เรียนมาใช้ในการชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

1.1.3 ด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี แก่นักเรียนเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อนักเรียน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นว่าการส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี แก่นักเรียนเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เพราะจะช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืนและมีความสุขตลอดไป

1.1.4 ด้านความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านหลักการ สรุปจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้ ต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยเน้นให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการจัดดอกไม้ เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการจัดดอกไม้ให้เกิดกับนักเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการชีวิตประจำวัน และจัดหาสื่อมาถ่ายทอดให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดประสบการณ์ตรง มีการฝึกปฏิบัติจริงให้ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนวคิด วิทยากรคอยให้คำแนะนำ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการอบรมต้องสร้างความเป็นกันเอง ชี้แจงการอบรมยกตัวอย่างให้ชัดเจน แสดงการจัดดอกไม้เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องแก่นักเรียน

2) ด้านจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและหลักการ สรุปได้ดังนี้ 1) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถจัดดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ 2) เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดดอกไม้ในงานพิธี สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองในชีวิตประจำวันได้ 3) เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดดอกไม้ในงานพิธี สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืนและมีความสุขตลอดไป

3) ด้านผู้เข้ารับการอบรม สรุปได้ดังนี้ ควรเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความพร้อมในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความเสี่ยงในการออกกลางคันหรือจบการศึกษาแล้วไปประกอบอาชีพไม่ศึกษาต่อ

4) ด้านขอบข่ายเนื้อหาสาระ สรุปจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้ ควรเน้นเฉพาะเรื่องการจัดดอกไม้ในพิธี อย่างมากจนนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย จัดอบรมให้ได้รับความรู้เรื่องการจัดดอกไม้และได้ลงมือปฏิบัติจริง

5) ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ไม่ควรนานเกินไป ประมาณ 2- 3 วัน การฝึกอบรมนั้นจึงจะได้ผล เพราะการฝึกอบรมต้องใช้เวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะใช้ในการฝึกอบรมและพอที่นักเรียนจะสามารถจัดดอกไม้ได้ด้วยตนเอง

6) ด้านการจัดกิจกรรมฝึกอบรม สรุปจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้
 1) ควรใช้วิธีการบรรยายเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจก่อนเรียน 2) มีการอภิปราย
 ชักถามเพื่อสรุปข้อความรู้ที่นักเรียนได้รับ 3) ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง

7) ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ที่ช่วยให้การอบรมบรรลุวัตถุประสงค์
 สรุปจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้ ควรมีสื่อจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม พาวเวอร์พอยต์
 บรรยายเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสนใจ และ
 ได้เห็นแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน อีกทั้งวิทยากรที่สนุกสนาน เป็นกันเอง จะทำให้การ
 อบรมไม่น่าเบื่อ

8) ด้านการวัดผลประเมินผล สรุปได้ดังนี้ 1) ทดสอบความรู้
 2) สังเกตพฤติกรรม และ 3) การแสดงความคิดเห็นหลังการอบรม

1.2 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรหรือการ
 จัดกิจกรรมการฝึกอบรมการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะอื่นๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การ
 วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

1.2.1 ปัญหาและอุปสรรคโดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความพร้อมใน
 การรับความรู้แตกต่างกัน นักเรียนบางคนไม่เห็นความสำคัญของการอบรม ส่วนแนวทางแก้ไข
 ปัญหาในภาพรวม พบว่า ต้องหาวิธีการเทคนิคการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสุข
 และสนุกสนานกับการฝึกอบรม จัดกิจกรรมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.2.2 ด้านข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยในภาพรวมให้ข้อเสนอแนะว่า ในการ
 จัดอบรมควรมีเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นและความมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำ
 ให้นักเรียนเกิดความตระหนักและสนใจมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาความต้องการและขอขยายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 ฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากนักเรียนจำนวน
 48 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความต้องการในการ
 เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี และรูปแบบของกิจกรรมใน
 การฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ
 อายุ ระยะเวลาที่เข้าศึกษาในโรงเรียนแห่งนี้ อาชีพของผู้ปกครอง และประสบการณ์ในการเข้า
 รับการฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ (%) ดัง
 ตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	20	41.67
	หญิง	28	58.33
	รวม	48	100.00
2. อายุ			
	12 ปี	5	10.42
	13 ปี	10	20.83
	14 ปี	18	37.50
	15 ปี	15	31.25
	รวม	48	100.00
3. ระยะเวลาที่เข้าศึกษาในโรงเรียนแห่งนี้			
	1 ปี	13	27.08
	2 ปี	18	37.50
	3 ปี	17	35.42
	4 ปี	-	-
	รวม	48	100.00
4. อาชีพของผู้ปกครอง			
บิดา	รับราชการ	4	8.33
	รับจ้าง/ทำงานโรงงาน	15	31.25
	ค้าขาย	3	6.25
	อาชีพส่วนตัว	6	12.50
	เกษตรกร	20	41.67
	ไม่ได้ทำงาน	-	-
	รวม	48	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
มารดา	รับราชการ	3	6.25
	รับจ้าง/ทำงานโรงงาน	22	45.83
	ค้าขาย	5	10.42
	อาชีพส่วนตัว	7	14.58
	เกษตรกรรม	11	22.92
	ไม่ได้ทำงาน	-	-
รวม		48	100.00
5. นักเรียนเคยได้เข้ารับการฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี หรือไม่			
	เคย	13	27.08
	ไม่เคย	35	72.92
รวม		48	100.00

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.33 มีอายุ 14 ปี ร้อยละ 37.50 ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี ร้อยละ 37.50 ด้านอาชีพผู้ปกครอง พบว่า อาชีพของบิดาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 41.67 และอาชีพของมารดาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง/ทำงานโรงงาน ร้อยละ 45.83 ด้านประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมการจัดดอกไม้ พบว่า ไม่เคยอบรมมาก่อน ร้อยละ 72.92

2.2 ความต้องการของนักเรียนในการเข้ารับการอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี และรูปแบบของกิจกรรมในการฝึกอบรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 48 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

2.2.1 ด้านความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้และเข้ารับการฝึกอบรมการจัดดอกไม้

2.2.2 ด้านความต้องการเรียนรู้ในการอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้และเข้ารับการฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี

2.2.3 ด้านวิธีการอบรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่ให้เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญ สนุกสนาน และเป็นกันเองมาบรรยาย สาธิตและมีการปฏิบัติจริง

2.2.4 ด้านความต้องการสื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีคอมพิวเตอร์ มีการฉายภาพออกจอโปรเจคเตอร์ และมีวัสดุ อุปกรณ์จริง

2.2.5 ด้านระยะเวลาในการอบรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม 2-3 วัน

2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 48 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

2.3.1 ต้องการให้เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความชำนาญ และบรรยายอย่างสนุกสนาน

2.3.2 ต้องการให้มีการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีคอมพิวเตอร์ มีการฉายภาพออกจอโปรเจคเตอร์ และมีวัสดุ อุปกรณ์จริง

2.3.3 ต้องการให้มีการแนะแนวทางการนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) : การพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดดอกไม้ ศึกษาทักษะการจัดดอกไม้เพิ่มเติมจากร้านจัดดอกไม้ ศึกษาความต้องการและขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดหลักสูตรฉบับร่างตั้งแต่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อและวัสดุ อุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยกำหนดประเด็นในการพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 2) การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง และ 3) การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

1. การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน รวมทั้งขอคำแนะนำและคำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

สังคมไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในขณะเดียวกันก็อยู่ในระหว่างการปรับตัวจากสภาพสังคมเกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรมและก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศในเวลาใกล้เคียงกัน การปรับเปลี่ยนสภาพสังคมอย่างรวดเร็วจึงส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม จำเป็นต้องปรับตัวไปในทิศทางที่สังคมคาดหวังเพื่อความอยู่รอดของการดำรงชีพในสังคมอย่างราบรื่น บุคคลที่สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ดีย่อมได้เปรียบบุคคลอื่นที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างบุคคลยิ่งกว่าที่ผ่านมา เพราะเป็นปัญหาช่องว่างทางความเชื่อและวัฒนธรรมที่มีความรุนแรงพอๆ กับปัญหาอื่น การลดช่องว่างนี้ สามารถกระทำได้ด้วยการจัดระบบการเรียนรู้ในสังคมหรือระบบการศึกษาทุกรูป แบบให้สอดคล้องกับศักยภาพของบุคคลทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมแต่ละท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคล ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันของบุคคลและชุมชน อันจะนำไปสู่คนที่มีความสุข มีการปรับตัวที่ดี เป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รู้จักเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่หลากหลายนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติหรือกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะมาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสถานศึกษามีอิสระในการกำหนดความต้องการดำเนินการ และตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ และมาตรา 29 ที่กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการ เรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนา ระหว่างชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนจะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา การบริหาร จัดการหลักสูตร การเรียนการสอนของแต่ละท้องถิ่น หลักสูตรเฉพาะแต่ละท้องถิ่นจะมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของแต่ละชุมชน เป็นการ เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และ สังคมในด้านต่างๆ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา การศึกษาของผู้เรียน เป็นรากฐานสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดกับบริบท สังคมของท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความ ต้องการของผู้เรียน และชุมชนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนบ้าน สวนหลวง อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นจะออกไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมบ้าง รับจ้าง หรือทำงานโรงงานบ้าง มากกว่าจะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป จากข้อมูลดังกล่าวการประกอบอาชีพรับจัดดอกไม้ในพิธี ต่างๆ ถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่นักเรียนจะนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้ให้แก่ตนเองและ ครอบครัว ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าสามารถพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการจัดดอกไม้ในงานพิธี ต่างๆ และจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญ อย่างยิ่ง ในการพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ ทักษะความชำนาญ และเจตคติต่อการทำงาน โดยมี เป้าหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ประกอบอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ทำให้นักเรียนและครอบครัวมี อาชีพและรายได้ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวดีขึ้น

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมี ความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดี เพื่อเป็น แนวทางในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ ยั่งยืนและมีความสุขตลอดไป

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถจัดดอกไม้ในงานพิธี
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดดอกไม้ในงานพิธี สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองในชีวิตประจำวันได้
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดดอกไม้ในงานพิธี สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ยั่งยืนและมีความสุขตลอดไป

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสวนหลวง อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 48 คน

ขอบข่ายเนื้อหาสาระ

1. ประวัติความเป็นมาของการจัดดอกไม้
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับดอกไม้
3. การจัดเตรียมการจัดดอกไม้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
4. หลักการจัดดอกไม้

ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมใช้เวลาในการสอนช่วงวันเสาร์ เวลา 08.00 – 12.00 น. 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมฝึกอบรม

1. บรรยายประกอบสื่อการสอน
2. อภิปราย / ชักถาม
3. สาธิตและปฏิบัติงานตามใบงาน
4. ฝึกปฏิบัติจริง

สื่อและวัสดุอุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
2. โปรเจคเตอร์ / จอฉาย
3. คอมพิวเตอร์ / ดีวีดี / ซีดี
4. พาวเวอร์พอยต์
5. ดอกไม้ต่างๆ
6. โครงขั้วเหล็ก
7. วัสดุอุปกรณ์การจัดดอกไม้

การวัดและประเมินผล

ได้ดำเนินการวัดและประเมินผล 3 ระยะ คือ การประเมินผลก่อนใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ดังรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร โดยใช้
 - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (pre-test)
2. การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร โดยใช้
 - ประเมินทักษะการปฏิบัติ หลังการทดลองใช้หลักสูตร โดยใช้แบบสังเกตทักษะการจัดดอกไม้ในงานพิธี
3. การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร โดยใช้
 - ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน
 - ประเมินเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถาม

2. การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง จากการนำโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคำดัชนีความสอดคล้องดังตาราง 9

ตาราง 9 ความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	1	2	3	4	5		
1 ความสอดคล้องของ							
องค์ประกอบต่างๆ หลักการ							
จุดมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการ							
ฝึกอบรม ขอบข่ายเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม							
การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อ							
และวัสดุอุปกรณ์ และการวัด							
และประเมินผล							
2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์							
การเรียนรู้ในแผนการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	1	2	3	4	5		
3 ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระในแผนการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4 ความสอดคล้องของวิธีการฝึกอบรมในแผนการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5 ความสอดคล้องของสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในแผนการฝึกอบรม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
6 ความสอดคล้องของการวัดและประเมินผลในแผนการฝึกอบรม	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง

จากตาราง 9 ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80 – 1.00

3. การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงในเรื่องของสื่อและวัสดุอุปกรณ์และการวัดและประเมินผลในการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) : การทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรม และได้ดำเนินการฝึกอบรมในช่วงวันเสาร์ เวลา 08.00–12.00 น. 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ณ โรงเรียนวัดสวนหลวง อําเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มบ้านไร่เนินเหล็ก ผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามกระบวนการที่ได้กำหนดในหลักสูตร ผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการฝึกอบรม

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรฉบับทดลองใช้ และกำหนดวันและเวลาที่ดำเนินการฝึกอบรม โดยได้เตรียมการดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มอบให้กับ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนหลวง อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เพื่อขอให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลและขอใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. นำหนังสือเชิญวิทยากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงการดำเนินการจัดฝึกอบรมและผู้รับผิดชอบด้านต่างๆ ให้เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมรวมทั้งประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนเพื่อจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า

3. จัดเตรียมอาคารสถานที่ งบประมาณ อาหารเครื่องดื่ม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการฝึกอบรม ให้พร้อมอย่างรอบคอบ

4. จัดเตรียมเอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยร่างขึ้นมอบแก่คณะวิทยากร คณะครู (ผู้ช่วยวิจัย) เอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบสังเกตทักษะปฏิบัติแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม สื่อวัสดุและอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น

2. ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

สัปดาห์ที่ 1

1. เริ่มดำเนินการวันแรกด้วยการรับรายงานตัว ลงทะเบียน รับเอกสารประกอบการอบรม โดยมีคณะครูเป็นผู้รับรายงานตัว และรับลงทะเบียน

2. พิธีเปิดการอบรม โดยพิธีกรกล่าวเรียนเชิญประธานในพิธีคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนหลวง และเรียนเชิญนางชนิสรา เทียมตระกูล เป็นผู้กล่าวรายงานต่อประธานในพิธี หลังจากนั้นประธานกล่าวเปิดการอบรม

3. วิทยากรกล่าวปฐมนิเทศถึงกฎระเบียบในการอบรมตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์

4. หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมทำการทดสอบความรู้ก่อนการอบรม (pre – test) ใช้เวลา 30 นาที จากการประเมินผลการทดสอบ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.25 คะแนนต่ำสุดที่ 10 คะแนน และคะแนนสูงสุดที่ 19 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

5. วิทยากรแนะนำตนเอง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมรับทราบ จากนั้นเริ่มบรรยายเรื่อง ประวัติความเป็นมาของการจัดดอกไม้ ความหมาย

ของการจัดดอกไม้ ความสำคัญและคุณค่าของดอกไม้ โดยวิทยากรใบความรู้พร้อมกับรับฟังการบรรยายของวิทยากร ซึ่งเป็นการบรรยายโดยสอดแทรกกิจกรรมความรู้ความเข้าใจ และการอธิบายเพื่อสร้างเจตคติที่ดีในเรื่องของการจัดดอกไม้ เมื่อบรรยายแล้วก็เปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรม ถาม – ตอบ ในประเด็นที่สงสัย จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมให้ความร่วมมือในการอบรมด้วยดี หลังจากฟังบรรยายแล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมพักรับประทานอาหารว่าง

6. บรรยายเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับดอกไม้ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับลักษณะของดอกไม้และใบไม้ การเลือกซื้อดอกไม้ การดูแลรักษาดอกไม้ และการพินตัวของดอกไม้ โดยวิทยากรสอบถามความความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับดอกไม้ จากนั้นแจกใบความรู้ พร้อมทั้งบรรยายเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความรู้ที่ได้รับร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรมถาม – ตอบ ในประเด็นที่สงสัย จากนั้นวิทยากรกล่าวชมเชยผู้เข้ารับการอบรมที่ตั้งใจและให้ความร่วมมือในการอบรมเป็นอย่างดี

สัปดาห์ที่ 2

1. เริ่มต้นด้วยการทบทวนจากการอบรมครั้งที่แล้ว ประมาณ 10-15 นาที จากนั้นเริ่มบรรยาย เรื่อง การจัดเตรียมการจัดดอกไม้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดเตรียมดอกไม้ และอุปกรณ์การจัดดอกไม้ เริ่มต้นการอบรมโดยวิทยากรกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอบรม และสอบถามความความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องการจัดเตรียมการจัดดอกไม้และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นแจกใบความรู้ พร้อมทั้งบรรยายเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ อธิบายโดยมีดอกไม้ และอุปกรณ์การจัดดอกไม้ประกอบ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความรู้ที่ได้รับร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรมถาม – ตอบ ในประเด็นที่สงสัย หลังจากฟังบรรยายแล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมพักรับประทานอาหารว่าง

2. บรรยายเรื่อง หลักการจัดดอกไม้ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการจัดดอกไม้ และโอกาสในการจัดดอกไม้ ออกแบบช่อดอกไม้งานแต่งงานและการประดับดอกไม้ จัดช่อดอกไม้งานแต่งงานได้อย่างเหมาะสม วิทยากรแจกใบความรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรม พร้อมทั้งบรรยายประกอบสื่อ พาวเวอร์พอยต์ พร้อมทั้งอธิบายหลักการและเทคนิคต่างๆ ในการจัดดอกไม้อย่างละเอียด โดยมีภาพ อุปกรณ์ ประกอบตลอดการบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดดอกไม้ได้อย่างถูกต้อง ตามหลักการ หลังจากเสร็จสิ้นการบรรยาย วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรมถาม – ตอบ ในประเด็นที่สงสัย จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการอบรมให้ความร่วมมือในการอบรมดีมาก ก่อนเดินทางกลับบ้านวิทยากรแจ้งให้ ผู้เข้ารับการอบรมเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มาปฏิบัติกิจกรรมจริงในการเข้ารับการอบรมในสัปดาห์หน้า

สัปดาห์ที่ 3

ทบทวนจากการอบรมครั้งที่แล้ว ประมาณ 10-15 นาที จากนั้นวิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 24 คน โดยให้จัดซุ้มดอกไม้ตามจินตนาการโดยนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาประยุกต์ใช้ โดยวิทยากรแจ้งให้ผู้เข้ารับการอบรมถ่ายรูปขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด ในขณะลงมือปฏิบัติ เพื่อใช้ในการนำเสนอผลงาน ในสัปดาห์ถัดไป จากนั้นวิทยากรก็เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมลงมือปฏิบัติ โดยมีวิทยากรดูแล และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา จากการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดดอกไม้อย่างสวยงามถูกต้องตามหลักพิธี และมีความสนุกสนานในการปฏิบัติ มีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มมีภาวะผู้นำ และร่วมมือกันปฏิบัติร่วมกันได้เป็นอย่างดี

สัปดาห์ที่ 4

1. วิทยากรทบทวนภาพบรรยากาศจากการปฏิบัติกิจกรรมของการอบรมครั้งที่แล้ว ประมาณ 10-15 นาที จากนั้นวิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มที่ 1 ได้นำเสนอผลงานของตนเอง โดยกำหนดเวลาในการนำเสนอกลุ่มละ 20 นาที พร้อมทั้งตอบข้อซักถามของผู้เข้ารับการอบรมคนอื่นๆ ที่สงสัย จากนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมพักรับประทานอาหารว่าง

2. นำเสนอผลงานต่อในกลุ่มที่ 2 มีเวลาในการนำเสนอกลุ่มละ 20 นาที พร้อมทั้งตอบข้อซักถามของผู้เข้ารับการอบรมคนอื่นๆ ที่สงสัย

3. วิทยากรแจกแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที จากการประเมินผลการทดสอบ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.31 คะแนนต่ำสุดที่ 20 คะแนน และคะแนนสูงสุดที่ 28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

4. วิทยากรให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม

5. วิทยากรกล่าวขอบคุณผู้เข้ารับการอบรมที่ตั้งใจรับฟังการบรรยายและร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี จนส่งผลให้การอบรมบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

3. หลังการฝึกอบรม

หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมตามหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในตอนที่ 4 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน มีการประเมินผล 3 ระยะ คือ การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ประเมินผลก่อนและหลังใช้หลักสูตร

ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร

สังเกตทักษะการปฏิบัติ

3. ประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร

ประเมินเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม

ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประเมินผลก่อนและหลังใช้หลักสูตร

การเปรียบเทียบคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร
ได้ผลดังตารางที่ 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้
หลักสูตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p - value
ก่อนการฝึกอบรม	48	15.25	2.75	22.899*	.000*
หลังการฝึกอบรม	48	23.17	2.41		

* $p < .05$ $df = 47$

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนตามหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้สังเกตทักษะปฏิบัติขณะที่นักเรียนฝึกอบรมปฏิบัติการจัดดอกไม้ ผลการประเมินดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการสังเกตทักษะการปฏิบัติ ระหว่างการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การจัดดอกไม้ในงานพิธี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความถูกต้อง
1	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์	3.62	0.64	มาก
2	ความสามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์	4.01	0.73	มาก
3	ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ	3.17	0.73	ปานกลาง
4	ความประหยัดและคุ้มค่าในการใช้วัสดุอุปกรณ์	4.21	0.81	มาก
5	ความสะอาด	4.46	0.66	มาก
6	การเก็บอุปกรณ์	4.35	0.64	มาก
7	ความสวยงามของผลงาน	4.17	0.71	มาก
8	การออกแบบช่อดอกไม้	4.02	0.73	มาก
9	ประโยชน์การใช้งาน	3.62	0.73	มาก
10	การนำเสนอผลงาน	4.17	0.68	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.98	0.71	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ทักษะการปฏิบัติการจัดดอกไม้ในงานพิธี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับถูกต้องมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติได้ถูกต้องมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ความสะอาด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66) การเก็บอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.64) และความประหยัดและคุ้มค่าในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.81) ยกเว้น ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับปฏิบัติได้ถูกต้องปานกลาง

การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาเทียบคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าที่ได้จากแบบสอบถามมาแปลความหมายเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์การประเมินของพิชิต ฤทธิ์จัญญ (2552, หน้า 66 – 67) ว่าอยู่ในระดับใด แล้วนำเสนอข้อมูลแบบตารางปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1	ข้าพเจ้าเข้ารับการอบรมด้วยความเต็มใจ	4.19	0.60	เห็นด้วย
2	ข้าพเจ้าอยากให้แต่ละกิจกรรมการอบรมหมดเวลา เร็วๆ	4.21	0.76	ไม่เห็นด้วย
3	เรื่องราวในหลักสูตรฝึกอบรมน่าสนใจสำหรับ ข้าพเจ้า	4.06	0.73	เห็นด้วย
4	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อต้องทำกิจกรรมต่างๆ ในการ อบรม	4.46	0.62	เห็นด้วย
5	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้รับการฝึกอบรม	4.35	0.70	เห็นด้วย
6	ข้าพเจ้าเข้าอบรมครั้งนี้รู้สึกว่าได้รับประโยชน์มาก	4.21	0.68	เห็นด้วย
7	เวลาเข้าร่วมกิจกรรมข้าพเจ้าว่างนอนมากที่สุด	4.01	0.88	ไม่เห็นด้วย
8	กิจกรรมที่อบรมมีหลายรูปแบบน่าสนใจสำหรับ ข้าพเจ้า	4.02	0.77	เห็นด้วย
9	ข้าพเจ้าเข้าอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี แล้วมี ความรู้ด้านการจัดดอกไม้ มากขึ้น	4.27	0.74	เห็นด้วย
10	ข้าพเจ้าดีใจที่มีโอกาสได้เข้ารับการอบรม	4.13	0.70	เห็นด้วย
11	หลังอบรมข้าพเจ้าตั้งใจจะปรับปรุงการปฏิบัติตน ให้ดีขึ้น	4.21	0.69	เห็นด้วย
12	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการจัดดอกไม้ในงาน พิธี	4.15	0.71	เห็นด้วย
13	ข้าพเจ้าได้ประโยชน์จากการอบรมครั้งนี้มาก	4.27	0.71	เห็นด้วย
14	ข้าพเจ้าคิดว่าหลักสูตรฝึกอบรมสามารถทำให้เกิด การเรียนรู้วิธีการจัดดอกไม้ในงานพิธี ได้อย่าง ถูกต้อง	4.09	0.75	เห็นด้วย
15	ข้าพเจ้าเข้ารับการอบรมแล้วเข้าใจวิธีการจัด ดอกไม้ในงานพิธีมากขึ้น	4.09	0.71	เห็นด้วย
16	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำให้ได้เรียนรู้ทักษะ การจัดดอกไม้ในงานพิธี	4.19	0.74	เห็นด้วย

ตาราง 12 (ต่อ)

	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
15	ข้าพเจ้าเข้ารับการอบรมแล้วเข้าใจวิธีการจัดดอกไม้ในงานพิธีมากขึ้น	4.09	0.71	เห็นด้วย
16	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำให้ได้เรียนรู้ทักษะการจัดดอกไม้ในงานพิธี	4.19	0.74	เห็นด้วย
17	กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ น่าสนใจสำหรับข้าพเจ้า	4.04	0.85	เห็นด้วย
18	กิจกรรมในหลักสูตรฝึกอบรมทำให้ข้าพเจ้ามีความสนุกสนาน รู้สึกผ่อนคลาย	4.10	0.75	เห็นด้วย
19	ข้าพเจ้าอยากเข้าร่วมอบรมแบบนี้อีก	4.15	0.71	เห็นด้วย
20	ข้าพเจ้าคิดว่าควรจัดอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี อีกในทุกๆ ปี	4.23	0.72	เห็นด้วย
	รวมเฉลี่ย	4.17	0.73	มาก

จากตาราง 12 พบว่า เจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อต้องทำกิจกรรมต่างๆ ในการอบรม ($\bar{X} = 4.46$ S.D.= 0.62) ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้รับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.35$ S.D.= 0.70) และ ข้าพเจ้าเข้าอบรมการจัดดอกไม้ในงานพิธี แล้วมีความรู้ด้านการจัดดอกไม้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$ S.D.= 0.74) ยกเว้น ข้าพเจ้าอยากให้แต่ละกิจกรรมการอบรมหมดเวลาเร็วๆ ($\bar{X} = 4.21$ S.D.= 0.76) และ เวลาเข้าร่วมกิจกรรมข้าพเจ้าว่างนอนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$ S.D.= 0.88) อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย

ผลการปรับปรุงหลักสูตร

ภายหลังจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้ เวลาที่ใช้ในการอบรม สัปดาห์ที่ 3 ควรมีการปรับเวลาให้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติทักษะในการจัดดอกไม้ ซึ่งต้องใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการยืดหยุ่นระยะเวลาให้เหมาะสมกับการฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุง และจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดดอกไม้ในงานพิธี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้นำไปใช้ได้ปรับให้เหมาะสมและสอดคล้องต่อไป